

Pradžia>Teisės specialistų paieška>Eksperto paieška

Eksperto paieška

Liuksemburgas

I. Ekspertų sąrašai ir registrai

Teismo ekspertų registrą tvarko Teisingumo ministerija. Registre ekspertai suskirstyti pagal 12 sričių. Su registru specialistai ir visuomenė gali susipažinti [čia](#). Nors registras buvo sudarytas baudžiamosioms ir administracinėms byloms, juo naudojamos ir nagrinėjant civilines bei komercines bylas. Teismai neprivalo eksperto skirti iš registro, tačiau paprastai ekspertus skiria iš jo.

Specialistai, kurie pageidauja būti įtraukti į registrą, kreipiasi į Teisingumo ministeriją. Teisingumo ministerijai pateikiama išsami dokumentų byla (atitinkamos srities diplomai, profesinės patirties įrodymai, CV, išrašas apie teistumą), o Teisingumo ministerija, be kitų dalykų, pradeda eksperto patikimumo patikrinimą. Patikrinusi kandidato kvalifikaciją (įskaitant tam tikroje srityje įgytus laipsnius ir papildomą išsilavinimą) bei patirtį, ministerija nusprendžia, ar ekspertą registruoti. Jeigu nusprendžiama ekspertą registruoti, ekspertas turi duoti priesaiką teisme.

Teisingumo ministerijai ekspertą paskyrus ir ekspertui davus priesaiką teisme, registro turinys yra paskelbiamas Liuksemburgo oficialiajame leidinyje. Į registrą įtraukti ekspertai ypatingų pareigų neturi. Jie neturi siūsti ministerijai jokios veiklos ataskaitos. Jie neprivalo siekti tolesnio išsilavinimo. Registras yra [\[AF 1\]](#) reguliariai atnaujinamas.

Ekspertas gali būti išbrauktas, jeigu pažeidžia savo įsipareigojimus arba profesinės etikos taisykles, taip pat dėl kitų pagrįstų priežasčių. Pavyzdžiui, jeigu ekspertas nebeatitinka reikalingos kvalifikacijos, buvo nustatyta, kad savo pareigas vykdė aplaidžiai arba nebeatitinka patikimumo reikalavimų, pvz., pripažįstamas kaltu įvykdęs nusikaltimą. Ekspertas išbraukiamas ministro sprendimu, ministrui pasikonsultavus su prokuroru ir atitinkamo eksperto išklaudus. Ekspertas išbraukiamas ministro potvarkiu dėl eksperto statuso panaikinimo. Statuso panaikinimas gali būti skundžiamas administraciniam teismui. Ekspertams netaikomas joks specialus elgesio kodeksas. Tačiau ekspertas turi laikytis etikos arba kitų profesinių kodeksų, kurie yra taikomi eksperto profesijos specialistams.

II. Eksperto kvalifikacija

Kad galėtų vadintis ekspertu, asmuo turi būti įgijęs tam tikro laipsnio išsilavinimą savo specializacijos srityje. Įgytas laipsnis bus labai svarbus įtraukiant ekspertą į Teisingumo ministro tvarkomą ekspertų registrą. Kad galėtų būti ekspertu, asmuo neturi būti profesinių organizacijų narys ir neprivalo reguliariai tobulinti savo įgūdžių (tęstinio teisinio mokymosi sistemos nėra, tačiau ekspertai gali mokytis savarankiškai).

III. Ekspertų atlyginimas

Ekspertų atlyginimas yra nustatytas reglamentu. Tam tikrais atvejais, ypač jeigu eksperto užduotis yra itin sudėtinga, teismas gali nuspręsti teisės aktuose nustatyto įkainio netaikyti. Praktiškai ekspertai paprastai prašo šalių sutikti mokėti pagal didesnę įkainį, negu nustatyta teisės aktuose. Jeigu ekspertą civilinėje byloje paskiria teismas, viena iš šalių yra įpareigojama sumokėti ekspertui avansu. Ekspertai dalį užmokesčio, kuris yra didesnis už teisės aktuose nustatytą įkainį, gauti avansu. Tačiau proceso pabaigoje, kai byla išsprendžiama iš esmės ir priimamas sprendimas, jame teismas nurodo, kas turi padengti išlaidas. Gali būti priteista išlaidas padengti abiem šalims. Eksperto atlyginimo išlaidoms padengti šalys gali prašyti teisinės pagalbos, tačiau pagalba negali viršyti nustatytų normų.

Baudžiamosiose bylose avansą išlaidoms padengti visada sumoka valstybė. Atsakovas turi apmokėti eksperto atlyginimą tik tada, jeigu yra nuteisiamas. Prokuroro pakviestiems ekspertams taip pat moka valstybė.

IV. Ekspertų atsakomybė

Specialios taisyklės dėl ekspertų atsakomybės nėra. Taigi jų veiksmai reglamentuojami pagal bendras prievolių teisės normas. Jose jokia įsipareigojimų viršutinė riba nėra nustatyta. Savo galimos atsakomybės ekspertai neprivalo apdrausti profesinės atsakomybės draudimu.

V. Papildoma informacija apie procesą dalyvaujant ekspertams

Ekspertų skyrimas reglamentuojamas specialiu 1971 m. liepos 7 d. įstatymu *Loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes*. Šis įstatymas taikomas tik baudžiamosiose ir administracinėse bylose. Civilinėse bylose taikytinų specialių teisės normų nėra. Taikomos ir tam tikros baudžiamojo arba civilinio proceso kodekso ir 1999 m. birželio 21 d. bendrojo administracinio proceso įstatymo (*Loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives*) nuostatos.

Esminių skirtumų tarp skyrimo procedūrų nagrinėjant civilines, baudžiamąsias arba administracines bylas nėra. Tačiau baudžiamosiose bylose atsakovo teisės yra platesnės negu kito pobūdžio bylose. Didžioji dauguma teismo ekspertų yra skiriami per parengtinį procesą, iki teismo proceso. Bent pusė prašymų dėl ekspertų skyrimo pateikiami per parengtinius procesus. Atvejai, kai ekspertai skiriami per pagrindinį procesą, nėra dažni.

1. Ekspertų skyrimas

Liuksemburge teismo ekspertus skiria teismas arba samdo šalys. Teismo ekspertų statusą turinčius ekspertus gali skirti tik teismas – šalių prašymu arba savo iniciatyva. Baudžiamosiose bylose ikiteisminio tyrimo teisėjas (*juge d'instruction*) dažnai ekspertą paskiria atsakovo arba prokuroro prašymu. Ikiteisminio tyrimo teisėjas gali skirti ekspertą ir savo iniciatyva. Kadangi ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas yra parengiamasis, rungimosi principas čia nėra taikomas.

Baudžiamosiose bylose yra specialių normų dėl bendradarbiaujančių ekspertų arba priešpriešinių ekspertų, kurie teikia paslaugas atsakovui. Civilinėse, komercinėse ir administracinėse bylose ekspertas gali būti skiriamas iki teismo proceso, jeigu to skubiai reikia.

a) Skyrimas teismo sprendimu

Per pagrindinį procesą teismas skiria teismo ekspertą, kai jam yra reikalinga konsultacija techniniu per procesą iškilusiu klausimu. Teismai gali skirti ekspertus šalių prašymu arba savo iniciatyva. Ekspertai privalo pranešti apie visus interesų konfliktus.

Ekspertą galima paskirti iki teismo proceso, jeigu klausimas yra skubus arba jeigu, atsižvelgiant į būsimą teismo ginčo nagrinėjimą iš esmės, reikalinga ekspertizė. Šiuo parengiamuoju etapu eksperto paskyrimas yra vienintelis proceso tikslas, tam proceso šalys turi pateikti specialų prašymą. Paprastai šių procedūrų negalima pradėti, kol teisėjas nesuteikia atsakovui galimybės būti išklaudytam. Jeigu klausimas yra itin skubus, teismo ekspertai gali būti skiriami iš karto, tačiau tokiu atveju atsakovui turi būti suteikta galimybė būti išklaudytam vėlesniu etapu.

Prašydamos skirti teismo ekspertą arba teikdamos pastabas dėl teismo pasiūlymo paskirti ekspertą šalys gali siūlyti kandidatus ir išreikšti pritarimą dėl konkretaus eksperto paskyrimo. Jeigu teismas nusprendžia paskirti teismo ekspertą savo iniciatyva, prieš priimdamas sprendimą jis turėtų šalims apie tai pranešti ir suteikti galimybę pareikšti pastabas. Teismai neprivalo eksperto skirti iš registro, tačiau paprastai ekspertus skiria iš jo.

b) Skyrimas šalių sprendimu

Nors šalys [AF2] niekada neskiria teismo ekspertų, teismas gali šalis įtraukti į eksperto skyrimo procesą. Šalys gali susitarti dėl eksperto užduoties, išlaidų pasidalijimo ir net dėl konkretaus eksperto. Tokiu atveju jos siunčia bendrą raštą dėl paskyrimo pasirinktam ekspertui. Jeigu abi šalys pritaria, teisėjas gali duoti leidimą paskirti ekspertą. Taip per parengtinį procesą nutinka labai dažnai.

2. Procesas (civilinis)

Paskirtas ekspertas sušaukia susirinkimą su šalimis, kad galėtų su jomis aptarti bylą. Ekspertai paprastai bendrauja su šalimis per teisininkus, taip pat informuoja teismą apie įvykusius pokyčius. Specialių taisyklių, kaip tai administruojama, nėra, išskyrus tai, kad visais atvejais turi būti laikomasi rungimosi principo: kiekviena šalis visada turi teisę išdėstyti savo poziciją visais bylos aspektais.

Yra dvi šio principo išimtys. Jos susijusios su eksperto atliekamais vien faktinių aspektų tyrimais ir tyrimais, susijusiais su privačiais reikalais (pvz., sveikatos patikrinimais). Tačiau tokiais atvejais ekspertas prieš baigdamas rengti savo išvadą turi pristatyti tyrimų rezultatus kitoms šalims.

Eksperto atliekamo tyrimo eigą stebi kompetentingas teismas. Jeigu teismo to prašoma, teismas gali pritari, kad eksperto kvalifikacija nepakankama, ir paskirti kitą ekspertą. Kadangi daugumoje bylų skiriamas tik vienas ekspertas, procedūros, pagal kurią ekspertas atvyktų į teismą tam, kad klausimas būtų susiaurintas, nėra.

a) Eksperto išvada

Ekspertas parengia išvadą raštu. Rengdamas išvadą ekspertas neprivalo laikytis kokios nors specialios struktūros. Ekspertas privalo vykdyti savo pareigas lojaliai, laikytis procese taikomo rungimosi principo. Jis turi atsakyti į visus faktinius klausimus, tačiau į teisinius klausimus jam atsakinėti neleidžiama. Eksperto įgaliojimus apibrėžia teismas, išskyrus tuos atvejus, kai ekspertą skiria šalys teisėjui nedalyvaujant, kad ekspertas atsakytų į šalių klausimus. Preliminari išvada neprivaloma, bet gali būti parengta, jeigu to reikia atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes. Taip gali nutikti ypač tada, kai ekspertui atliekant savo pareigas iškyla naujų klausimų arba kai šalys nebendradarbiauja su ekspertu.

Atvejai, kai ekspertui tenka parengti papildomą išvadą, reti. Taip gali nutikti, kai ekspertas atsako ne į visus jam užduotus klausimus arba kai vėlesniu etapu iškyla naujų klausimų. Teismas priima naują nutartį, kurioje nurodo, kad reikalingas papildomas indėlis, ir išdėsto, į kokius klausimus reikia atsakyti. Šalys gali pateikti prašymą teismui dėl išsamesnio paaiškinimo. Tačiau priklausomai nuo, ar šalis tenkino pirmoji išvada, labiau tikėtina, kad būtų paskirtas kitas ekspertas.

Ekspertų išvadas abi šalys gali ginčyti pateikdamos pareiškimus arba eksperto išvada gali būti užginčyta priešpriešine ekspertize. Teismams ekspertų išvadose išdėstyta nuomonė nėra privaloma. Ankstesniuose teismų sprendimuose nurodyta, kad teismas gali nukrypti nuo eksperto išvados, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių, t. y. jeigu viena arba abi šalys įrodo, kad ekspertas klysta. Priešingos išvados turi tokią pačią įrodomąją vertę, nepriklausomai nuo to, ar ekspertą paskyrė teismas, ar šalys. Kurios nors šalies iniciatyva parengta išvada, jai priešingos išvados, taip pat išvados, kurias ekspertas parengė nesilaikydamas rungimosi principo, gali būti pateiktos teismui ir aptartos teisme, tačiau jos neturi tokios pačios įrodomosios galios kaip išvados, parengtos minėto principo laikantis.

b) Teismo posėdis

Ekspertai neprivalo dalyvauti jokiame parengtiniame posėdyje. Jie turėtų dalyvauti posėdyje, kad atsakytų į teismo klausimus, po to, kai pateikia išvadą. Ekspertų kryžminė apklausa teisme neatliekama.

Šioje skiltyje pateikta informacija surinkta pagal projektą „Rasti ekspertą“ (angl. Find an expert) iš šalių kontaktinių centrų, kuriuos atrinko Europos ekspertizės ir ekspertų institutas EEEI.

[AF1] La liste est régulièrement mise à jour après les nouvelles assermentations.

[AF2] Suppression d'une forme passive, le texte en est plein.

Paskutinis naujinimas: 22/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisiųjų įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.